Nu verantwoordelijkheid nemen

Twee economen over de gestrande kabinetsplannen en hoe nu verder. ‘Zekerheid over spelregels is cruciaal’

Arnoud Boot

Geen Catshuisakkoord, het zwartepieten is begonnen. Links wijst op het falen van het combo Rutte-Verhagen, en Rutte-Verhagen schuift alle schuld door naar de PVV. Alleen over de noodzaak van nieuwe verkiezingen lijkt iedereen het eens te zijn.

Een snelle blik op de kalender leert dat dit wel eens vijf maanden op zich kan laten wachten en een nieuw kabinet start waarschijnlijk pas in het nieuwe jaar. Daarop wachten is onverantwoord. Centraal moet staan de komende weken waar oppositie en kabinet tot maatregelen kunnen komen. Verkiezingskoorts is prematuur — hoe verleidelijk ook, te vroeg pieken is juist geen recept voor een succesvol verkiezingsresultaat in september.

Het totaal wegvallen van economische groei in Nederland is vooral veroorzaakt door puur nationale vraagstukken: de volledig geblokkeerde woningmarkt, waardoor niemand zijn huis kwijt kan noch weet wat zijn huis waard is, en bijvoorbeeld ook onzekerheid rond pensioenen. Bovendien staat het consumentenvertrouwen op een historisch laag niveau. Ziedaar waarom het overheidstekort oploopt: inzakkende groei veroorzaakt door een gebrek aan vertrouwen heeft per definitie negatieve repercussies voor de overheidsbegroting.

Vertrouwensherstel bij de consument vraagt om zekerheid over spelregels naar de toekomst. Houdbare overheidsfinanciën zijn hier onderdeel van, en dat slaat gedeeltelijk op bezuinigingen, maar vooral op de spelregels die gaan gelden op de woningmarkt, in de zorg en op de arbeidsmarkt — inclusief pensioen. Moet dit allemaal wachten op de verkiezingen? Neen, dat mag niet.

Maar eerst: had het mislukte Catshuisakkoord hier een antwoord op? Enigszins, is de positieve karakterisering. Maar eigenlijk was het niet genoeg gericht op hervormingen — en dus herstel van vertrouwen — en te veel op bezuinigingen en vooral lastenverzwaringen, onder meer nullijn ambtenaren/uitkeringen en aanzienlijke verhoging van de btw.

De voorgestelde hervormingen op de woningmarkt waren zeer halfslachtig (inperking aflossingsvrije hypotheken, huren), de arbeidsmarkt bleef grotendeels buiten schot (behalve snellere verhoging AOW-leeftijd), maar voor wat betreft de zorg was het beeld beter. Terecht werd getracht de veel te hoge groei van deze grootste uitgavenpost van de overheid af te remmen. Aan vormen van eigen bijdragen — zoals voorgesteld — valt niet te ontkomen.

Hoe moeilijk ook lijkt het voor dit moment cruciaal dat er een akkoord komt tussen kabinet en bepaalde linkse oppositiepartijen. De situatie op de woningmarkt zorgt voor de grootste onnodige — zelf gemaakte — extra onzekerheid die nu opgelost moet worden.

Zekerheid over spelregels is cruciaal voor het herstel van de Nederlandse economie. CDA en VVD zullen water bij de wijn moeten doen om de linkse partijen — PvdA, D66 en mogelijk GroenLinks — bereid te vinden een interim-akkoord te ondersteunen. Als groep van 22 economen hebben wij hiertoe recentelijk een uitgebreid voorstel gelanceerd. Dit kan uitgangspunt van de onderhandeling zijn.

Er blijft dan meer dan genoeg over voor een interessante verkiezingsstrijd. De grote electorale verliezers van de afgelopen jaren, CDA en PvdA, zullen er alles aan gelegen zijn een nieuw elan te vinden. Dit is een tijd van grote maatschappelijke veranderingen. Bestaande arrangementen staan onder druk. Met een verhitte verkiezingsstrijd over de toekomst van ons land is niets mis.

pagina 7, 23-04-2012 © Het Financieele Dagblad

